

**HOGE RAAD (Strafkamer)**

13 april 1976

(Mrs. Moons, Vroom, Fikkert, Van der Ven, Bronkhorst)

Griffienummer 68 112

DD 76.112.

**Sv. artt. 339, 358, 359. Bestrijdingsmiddelenwet 1962 art. 13. WED art. 15**

[Essentie] Feit van algemene bekendheid: **bijen** zijn dieren welke instandhouding gewenst is. Het bewezenverklaarde - waarin niet wordt gerept van een min of meer grove onzorgvuldigheid van requirante - kan uit de bewijsmiddelen worden afgeleid.

Hoe scherp is de zorgvuldigheidsnorm van Bestrijdingsmiddelenwet 1962 art. 13, lid 3?

Feitelijk verweer dat geen afzonderlijke beslissing behoeft.

Kwalificatie, rechtspersoon.

Onjuist is de opvatting, dat er eerst sprake kan zijn van overtreding van art. 13, lid 3, wanneer onevenredig zware schade aan de dieren te voorzien is.

Het verweer: "de oorzaak van het feit, dat verdachte met voornoemde mogelijkheid geen rekening heeft gehouden, is gelegen in het feit dat de bloei op dat tijdstip afgelopen was en verdachte noch iemand anders in haar bedrijf wist, dat op de A. hoeve nog vluchtige **bijen** waren" is in wezen een bestrijding van en vindt haar weerlegging in de gemotiveerde bewezenverklaring.

[Tekst] Op het beroep van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid BV Exploitatie Maatschappij van P., te Goirle, req. van cassatie tegen een vonnis van de Ec. PR in de Rb. te Breda van 27 aug. 1975, waarbij de req. ter zake van "overtreding van een voorschrift gesteld bij art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet 1962" is veroordeeld tot een geldboete van tweehonderd en vijftig gulden.

De Hoge Raad, enz.;

Gelet op de middelen van cassatie, namens de req. door Mr. H.D.O. Blauw, adv. te 's-Gravenhage, voorgesteld bij schriftuur, luidende:

"Schending van het recht en verzuim van vormen op straffe van nietigheid voorgeschreven doordat de PR req. tot cassatie schuldig heeft geoordeeld aan het haar telastegelegde feit en req. terzake heeft veroordeeld, zulks ten onrechte om de navolgende redenen:

I. Het telastegelegde feit levert geen strafbaar feit op, althans geen overtreding van art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet als door de PR gekwalificeerd.

II. De PR heeft het bewezenverklaarde uit de gebezigde bewijsmiddelen niet kunnen afleiden.

III. Het door req. voorgedragen verweer dat

"de oorzaak van het feit, dat verdachte met voornoemde mogelijkheid geen rekening heeft gehouden, gelegen is in het feit, dat de bloei op dat tijdstip afgelopen was en verdachte, noch iemand anders in haar bedrijf wist, dat op de Ambrosiushoeve nog vluchtende **bijen** waren"

houdt in een beroep op afwezigheid van alle schuld, is althans in strijd met de bewezenverklaring. Op dat verweer had door de PR derhalve uitdrukkelijk en gemotiveerd moeten worden beslist.

Toelichting op de middelen.

1. De Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (inmiddels - na de datum van het telastgelegde feit - alweer gewijzigd bij Wet van 5-6-1975, Stb. 1975, 381) bevat een zevental artikelen waarvan de overtreding onder de Wet Economische Delicten strafbaar is gesteld. Slechts een van die artikelen (art. 2, lid 1) heeft tot een gepubliceerde uitspraak van de strafrechter geleid (HR 22-10-1974, [NJ 1975, 153](#)).

Commentaar op de Bestrijdingsmiddelenwet bestaat - met uitzondering van enige voor de onderhavige zaak niet zo relevante artikelen en noten - vrijwel niet.

Een tweetal uitspraken van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, resp. d.d. 26-3-1974 (Vapona-strips, SEW 1974, 566) en 8-10-1974 betroffen de toelatingseisen ex art. 3 van de wet en zijn slechts zeer indirect relevant.

Ter beoordeling van de vraag of art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet i.c. is overtreden zal men dan ook naar het systeem van de wet, de wetsgeschiedenis en naar algemene beginselen van het strafrecht moeten kijken.

2. Het systeem van de wet is

het is verboden een bestrijdingsmiddel te gebruiken waarvan niet blijkt dat het ingevolge de wet is toegelaten (art. 2);

de voorwaarden voor toelating zijn omschreven onder art. 3.

Een van de eisen die aan het bestrijdingsmiddel worden gesteld is dat:

"met redelijke zekerheid mag worden aangenomen, dat het middel deugdelijk is voor het doel, waarvoor het is bestemd en dat door een juist gebruik van het middel overeenkomstig zijn bestemming geen schadelijke nevenwerkingen zullen optreden".

Tot de schadelijke nevenwerkingen worden gerekend (art. 3, lid 2, sub d):

"het schaden ... van dieren, welke instandhouding gewenst is, indien deze schade onevenredig is in verhouding tot het met het gebruik van het middel beoogde doel".

Bij toelating kan worden voorgeschreven dat het bestrijdingsmiddel slechts mag worden gebruikt op bepaalde tijden en plaatsen (art. 5).

Een algemene zorgvuldigheidnorm met betrekking tot bestrijdingsmiddelen is opgenomen onder art. 13, lid 3.

3. Het i.c. gebruikte bestrijdingsmiddel Folimat is toegelaten onder de Bestrijdingsmiddelenwet (zie onder de bewijsmiddelen de verklaring van verbalisanten; blz. 2 onder, p.-v. terechtzitting).

Uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt niet dat het gebruik van Folimat aan bepaalde beperkingen is gebonden, met name of de minister, gebruikmakend van art. 5 Bestrijdingsmiddelenwet, het gebruik slechts op bepaalde tijden en/of plaatsen heeft toegestaan, zodat er in cassatie veronderstellenderwijs van uit mag worden gegaan dat geen beperkende bepalingen gelden.

4. Naar het systeem van de wet betekent dat, dat req. tot cassatie bij juist gebruik van Folimat (art. 3, lid 1, sub b) geen schadelijke nevenwerkingen behoefde te duchten en/of te voorzien, met name ook geen onevenredige schade voor dieren, wier instandhouding gewenst is (art. 3, lid 2, sub d).

Uit het systeem van de wet vloeit voorts voort dat niet verlangd wordt dat iedere schade aan dieren wier instandhouding gewenst is, wordt voorkomen: het gaat slechts om onevenredige schade.

5. Aan req. tot cassatie is onjuist gebruik van het bestrijdingsmiddel Folimat niet telastegelegd. Uit de bewijsmiddelen blijkt ook niet dat Folimat niet bestemd zou zijn voor gebruik in boomgaarden en/of dat req. tot cassatie een onjuiste dosering zou hebben gebruikt.

6. Blijft de vraag: is de zorgvuldigheidnorm gesteld onder art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet zo scherp, dat req. tot cassatie ondanks het juiste gebruik van Folimat in haar boomgaard, dat gebruik achterwege had moeten laten i.v.m. de nabijheid (500 m) van de bijenvolken van de Ambrosiushoeve? Of de norm van art. 13, eng dan wel ruim bedoeld is blijkt uit de wetsgeschiedenis niet duidelijk.

De MvA (ad art. 13, lid 2, thans lid 3):

"Hierbij zij er de aandacht op gevestigd, dat deze bepaling niet meer beoogt te regelen dan het geval dat de gebruiker in zodanige mate in zorgvuldigheid is te kort geschoten, dat strafrechtelijke repressie op haar plaats is".

Deze passage lijkt in de richting van een ruime norm te wijzen.

Nu de wetsgeschiedenis niet duidelijk is zal naar algemene beginselen van het strafrecht tenminste van aanmerkelijke, min of meer grove schuld sprake moeten zijn voordat van overtreding van art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet sprake kan zijn.

Zie voor schuld in het algemeen en bij overtredingen: Noyon-Langemeijer-Remmelink (7e druk): Inleiding. Mulder: VR 1974, blz. 233 e.v. Peters: Opzet en schuld in het strafrecht, blz. 229.

7. Het voorgaande betekent dat req. slechts bij min of meer grove onzorgvuldigheid, d.w.z. het niet voorzien wat een weldenkend mens (c.q. rechtspersoon/fruitteiler) had behoren te voorzien, schuldig kan zijn aan overtreding van art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet.

Kennelijk heeft het OM als een dergelijke grove onzorgvuldigheid beschouwd: het niet voorzien (terwijl req. dat had behoren te doen) dat de bijenvolken van de Ambrosiushoeve naar de boomgaard van req.

tot cassatie zouden komen. Echter, dat is niet telastegelegd. Telastegelegd is

het spuiten van Folimat op appelbomen, terwijl req. wist dat op vrij korte afstand van die appelbomen een bijenstand was, daarbij niet voldoende rekening houdend met de mogelijkheid dat een aantal **bijen** etc. etc. (zie dagvaarding).

Niet telastegelegd is dus dat req. rekening had behoren te houden met de mogelijkheid dat de bijenvolken massaal zouden komen overvliegen. Slechts in dat geval zou sprake zou kunnen zijn van handelen in strijd met art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet.

Immers, het gevaar ex art. 13, lid 3, moet er een zijn voor onevenredige schade, ook ten aanzien van dieren. Dat de wetgever de bepalingen van art. 3, lid 1, sub b, en lid 2, sub d ex art. 13, lid 3, op elkaar af heeft willen stemmen blijkt uit de wetsgeschiedenis.

Zie M. v. A.: blz. 3, 1e kolom en blz. 14 ad art. 13, lid 2.

Bij iedere bespuiting zal wel enig gevaar voor dieren waarvan de instandhouding gewenst is aanwezig zijn. Indien een aantal **bijen** gevaar loopt, hoeft nog geen sprake te zijn van onzorgvuldigheid in de zin van art. 13, lid 3. Pas als onevenredig zware schade aan de bijenstand te voorzien was kan sprake zijn

van overtreding ex art. 13, lid 3. De voorzienbaarheid van een dergelijke onevenredig zware schade is niet telastegelegd, zodat de telastelegging geen strafbaar feit als gesteld bij art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet jo. de Wet Economische Delicten behelst (middel I).

8. Een vraag die in het geheel niet onder ogen is gezien is of **bijen** wel dieren zijn "waarvan instandhouding gewenst is", in de zin van de artt. 3 en 13 Bestrijdingsmiddelenwet. Uit de bewijsmiddelen blijkt daar niet van, zodat de PR het bewezenverklaarde uit de bewijsmiddelen niet heeft kunnen afleiden (middel II).

9. De PR heeft het bewezenverklaarde ook daarom niet uit de bewijsmiddelen kunnen afleiden omdat van min of meer grove onzorgvuldigheid zijdens req. uit de bewijsmiddelen niet blijkt.

Als zodanig kan de PR in redelijkheid niet beschouwen de enkele wetenschap van req. tot cassatie dat op de op 500 meter afstand gelegen Ambrosiushoeve een bijenstand was. Immers, op de beheerder van de bijenstand rust primair de verplichting te onderzoeken of en wanneer hij zijn bijenvolken veilig kan laten uitvliegen. Ook naar burgerlijk recht rust op de eigenaar de verplichting zijn dieren in toom te houden (art. 1404 BW).

Vgl. voor **bijen**: Rb. Dordrecht 7-3-1973, [NJ 1973, 350](#).

(Uit dit vonnis blijkt dat de gemeente Dubbeldam een bijenverordening kent die de bijenhouders verplicht de **bijen** na 1 mei niet te laten uitvliegen).

Het is een notoir feit dat fruitbomen in het voorjaar worden bespoten. De houder van de **bijen** op de Ambrosiushoeve had met dat feit bekend moeten zijn en op 15 mei niet meer het risico mogen nemen zijn **bijen** uit te laten vliegen. Dat de bijenvolken van Ambrosiushoeve toch zouden worden losgelaten was voor req. tot cassatie redelijkerwijs niet te voorzien. Uit de bewijsmiddelen blijkt (verklaring verbalisant Maliepaard) dat de bomen reeds (lang) over het hoogtepunt van de bloei heen waren: "... dat op veel appelbomen per boom nog tientallen rozetten appelbloesem aanwezig waren en dat overigens alle bomen nog rozetten appelbloesem vertoonden".

Uit gebruik van het woord "nog" blijkt reeds dat de bloei eigenlijk voorbij was, terwijl men uit de aanwezigheid van "tientallen rozetten appelbloesem" op veel bomen en op alle bomen "nog rozetten" eveneens slechts kan afleiden dat de eigenlijke bloei voorbij was en het hier slechts om restanten bloesem gaat, reden te meer om van req. niet te verlangen dat zij met de mogelijkheid rekening hield dat de **bijen** van de Ambrosiushoeve op haar boomgaard zouden worden losgelaten.

10. Req. tot cassatie heeft ook uitdrukkelijk het verweer gevoerd dat de bloei was afgelopen en dat zij, noch iemand anders in haar bedrijf wist dat op de Ambrosiushoeve nog vluchtende **bijen** waren.

Op dat verweer is de PR ten onrechte niet ingegaan (middel III)

Vgl. HR 1-2-1972, AA 1973, 514, noot Mulder";

Gehoord de Adv.-Gen. Remmelink, enz.;

O. dat aan req. bij inleidende dagvaarding is telastegelegd:

"dat zij op of omstreeks 15 mei 1974 in de gemeente Hilvarenbeek ten aanzien van het bestrijdingsmiddel Folimat (met als werkzame stof omethoaat), zijnde een bestrijdingsmiddel als bedoeld in de Bestrijdingsmiddelenwet 1962, niet een zodanige zorgvuldigheid in acht heeft genomen, dat geen gevaar ontstond voor dieren welke instandhouding gewenst is;

immers heeft zij, verdachte, alstoen aldaar dat bestrijdingsmiddel Folimat gespoten althans doen spuiten op/in de richting van appelbomen en wel zodanig, dat een hoeveelheid van genoemd bestrijdingsmiddel terecht is gekomen op in die appelbomen aanwezig bloesem, terwijl zij, verdachte, wist dat zich op vrij korte afstand van die appelbomen een bijenstand bevond, daarbij niet voldoende rekening houdend met de mogelijkheid, dat een aantal **bijen**, welke instandhouding gewenst is, zich op die bloesem zou begeven en in aanraking zou komen met genoemd bestrijdingsmiddel hetwelk voor die **bijen** zeer giftig was:

zijnde tengevolge daarvan immers een groot aantal **bijen** van genoemde bijenstand, van welke **bijen** de instandhouding gewenst is, gestorven";

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezenverklaard dat het telastegelegde feit is gepleegd op 15 mei 1974 in de gemeente Hilvarenbeek, met dien verstande dat req. het in de telastelegging bedoelde bestrijdingsmiddel heeft doen spuiten op appelbomen;

O. dat deze bewezenverklaring steunt op de volgende bewijsmiddelen:

1. de verklaring van de gevolmachtigde van req. ter terechtzitting, voor zover, zakelijk weergegeven, luidende:

"dat verdachte op 15 mei 1974 in de gemeente Hilvarenbeek het bestrijdingsmiddel Folimat heeft doen spuiten op appelbomen staande in haar boomgaard, gelegen aan de Tilburgseweg aldaar;

dat verdachte wist, dat zich op vrij korte afstand van die appelbomen een bijenstand bevond;

dat verdachte geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid, dat een aantal **bijen**, welke

instandhouding gewenst is, zich op de bloesem van genoemde appelbomen zou begeven en in aanraking

zou komen met genoemd bestrijdingsmiddel, dat voor die **bijen** zeer giftig was";  
2. een ambtsedig p.-v. no. 01 525 d.d. 4 sept. 1974 en 9 sept. 1974 opgemaakt door resp. M. Maliepaard en H.J.J. Verhaegh, beiden ambtenaar van de Algemene Inspectiedienst, voor zover, zakelijk weergegeven, inhoudende:

als verklaring van verbalisant Maliepaard:

"dat hij op 16 mei 1974 een onderzoek heeft ingesteld op het adres Tilburgseweg 32 in de gemeente Hilvarenbeek, alwaar gevestigd is de Stichting Proefbijenstand "Ambrosiushoeve";  
dat hij daar toen zag, dat voor de in totaal 108 aanwezige bijenkasten een groot aantal dode **bijen** lagen;  
dat hij eveneens op genoemde datum een onderzoek heeft ingesteld in een boomgaard gelegen op een afstand van ongeveer 500 m ten noord-westen van genoemde bijenstand en toebehorende aan de Exploitatie Maatschappij van P. te Goirle;

dat hij daar toen zag, dat in die boomgaard appelbomen stonden en dat op veel appelbomen per boom nog tientallen rozetten appelbloesem aanwezig waren dat overigens alle bomen nog rozetten appelbloesem vertoonden;

dat hij van de appelbloesem toen een monster heeft genomen, hetwelk hij op 16 mei 1974 verpakt, gewaarmerkt en verzegeld heeft verzonden naar het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek TNO te Zeist, met verzoek het monster te onderzoeken op o.m. omethoat;

dat hij op 22 juli 1974 een analyseverslag d.d. 15 juli 1974 ontving afkomstig van genoemd Instituut, inhoudende o.m., dat in genoemd monster appelbloesem - omethoat is aangetroffen":

als verklaring van J.M.A. van Os, op 17 mei 1974 afgelegd tegenover verbalisant Maliepaard:

"dat hij op 11 mei 1974 voor het laatst op de "Ambrosiushoeve" is geweest en dat alle bijenvolken toen nog normaal waren;

dat hem echter gisteren direct opviel, dat er massa's dode **bijen** voor de kasten lagen; dat die sterfte abnormaal is";

als op 17 mei 1974 aan verbalisant Maliepaard afgelegde verklaring van S.G. H. Rosmulder:

"dat hij belast is met de controle op de bijenvolken op de proefbijenstand "Ambrosiushoeve" te Hilvarenbeek;

dat hij die **bijen** de vorige dag heeft zien vliegen in de richting van de boomgaard van Van P., gelegen aan de overkant van de weg alhier ten noordwesten van de bijenkasten, en deze uit die richting ook heeft zien terugkomen;

dat hij in deze omgeving goed bekend is en dat er volgens hem geen andere bloeiende boomgaarden in de buurt liggen";

als verklaring van verbalisant Verhaegh:

"dat hij op 17 mei 1974 een monster heeft genomen van dode **bijen** afkomstig van de proefbijenstand "Ambrosiushoeve" te Hilvarenbeek, welk monster hij verpakt, gewaarmerkt en verzegeld op 20 mei 1974 heeft verzonden naar het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek TNO te Zeist, met verzoek het te onderzoeken op o.m. omethoat;

dat hij van genoemd Instituut het analyseverslag d.d. 15 juli 1974 ontving, o.m. inhoudende, dat in bedoeld monster **bijen** omethoat was aangetroffen";

als verklaring van verbalisanten:

"dat zij op 17 mei 1974 bij controle in de bestrijdingsmiddelenbewaarplaats in een landbouwschuur nabij eerdergenoemde boomgaard, welke schuur in gebruik is bij de BV Exploitatie Maatschappij Van P. te Goirle, hebben geconstateerd, dat aldaar o.m. een tiental ledige literverpakkingen van het op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 toegelaten bestrijdingsmiddel genaamd Folimat aanwezig waren; dat de werkzame stof van genoemd bestrijdingsmiddel omethoat is";

O. omtrent het tweede middel:

dat van algemene bekendheid is de omstandigheid dat **bijen** dieren zijn welke instandhouding gewenst is, zodat deze bewezenverklaarde omstandigheid geen bewijs behoefde;

dat overigens het bewezenverklaarde - waarin niet wordt gerept van een min of meer grove onzorgvuldigheid van req. - uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid;

dat dit middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

O. omtrent het eerste middel:

dat dit middel er blijkens de toelichting van uitgaat dat er eerst sprake kan zijn van overtreding van art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet 1962, wanneer onevenredig zware schade aan de in dat artikellid bedoelde dieren te voorzien is;

dat het middel echter aldus een eis stelt welke de wet niet kent;

dat hieruit volgt dat ook dit middel geen doel kan treffen;

O. omtrent het derde middel:

dat blijkens het p.-v. van de PR de gevolmachtigde van req. aldaar o.m. heeft verklaard:

"dat de oorzaak van het feit, dat verdachte met voornoemde mogelijkheid geen rekening heeft gehouden, gelegen is in het feit, dat de bloei op dat tijdstip afgelopen was en verdachte, noch iemand anders in haar bedrijf wist, dat op de "Ambrosiushoeve" nog vluchtende **bijen** waren;  
dat er op 16 mei 1974 weliswaar nog bloesem op de bomen voorkwam, doch dat deze slechts een fractie was van de op 5 mei 1974 aanwezige bloesem;  
dat overigens iemand, die **bijen** uit een korf ziet komen, niet kan zien, of zij naar verdachtes boomgaard vliegen";  
dat het in deze woorden besloten verweer in wezen een bestrijding is van en haar weerlegging vindt in de gemotiveerde bewezenverklaring, zodat de PR omtrent dit verweer niet bepaaldelijk een beslissing behoefde te geven;  
dat derhalve dit middel evenmin tot cassatie kan leiden;  
O. echter ambtshalve:  
dat req. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, zodat de kwalificatie van het bewezenverklaarde behoort te luiden: "Overtreding van een voorschrift gesteld bij art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet 1962, gepleegd door een rechtspersoon";  
dat derhalve als volgt behoort te worden beslist:  
Vernietigt het bestreden vonnis ten aanzien van de daarbij aan het bewezenverklaarde gegeven kwalificatie;  
En in zoverre opnieuw rechtdoende:  
Verstaat dat de kwalificatie van het bewezenverklaarde behoort te luiden als voormeld;  
Verwerpt het beroep voor het overige.

[Mening] Conclusie Adv.-Gen. Mr. Remmelink.

In deze zaak waarin req. door de Ec. PR is veroordeeld tot een geldboete van f 250 terzake van overtreding van een voorschrift gesteld bij art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet 1962 tegen welk vonnis zij zich van beroep in cassatie heeft voorzien zijn namens haar drie middelen in cassatie voorgesteld. Wat middel I betreft: ik kan het eens zijn met de geeerde steller van het middel, wanneer hij betoogt, dat de wetgever hier een culpoze norm heeft omschreven. Kennelijk ging het de wetgever te ver om reeds de blote gevaarstelling strafbaar te stellen. Hij eiste naast het ontstaan van gevaar daarnaast een adaequaat onzorgvuldig gedrag. Zulks impliceert, dat de gedrager een zekere mate van onzorgvuldigheid verweten moet worden. Strikt genomen heeft de wetgever in deze lezing derhalve een schuldbestanddeel ingevoegd, hetgeen bij overtredingen niet vaak voorkomt. Onzorgvuldig kan men opvatten als "onachtzaam", "onoplettend", "onvoldoende zorgzaam". Aan dat minimum zal derhalve voldaan moeten worden, waartegenover echter weer staat, dat de daders zoals zo vaak bij culpoze delicten en overtredingen doorgaans een bepaalde functie bekleden, hetgeen een verhoogde aansprakelijkheid ("Garantenstellung") meebrengt en impliceert, dat in beginsel beslissend zal zijn de zorgvuldigheid welke van de doorsnee-man in de betreffende groep verwacht mag worden. Ook de steller van de telastelegging is blijkbaar uitgegaan van bovenomschreven interpretatie doordien hij nl. heeft gesteld, dat req. wetenschap had van bepaalde zaken, nl. dat er een **bijen**stand in de buurt was en niettemin toch het bestrijdingsmiddel heeft aangewend.

Oneens ben ik het echter met de geeerde steller van het middel, dat onder deze omstandigheden de telastelegging niet voldoende de "culpa" omschreven zou hebben. Anders dan wordt gesteld, meen ik dat het niet nodig was, dat in de telastelegging werd omschreven, dat req. met de mogelijkheid rekening had moeten houden, dat de **bijen**volken massaal zouden komen overvliegen. Voldoende lijkt mij dat werd gesteld, dat req., wetende dat een **bijen**stand vrij dicht in de buurt (op de Ambrosiushoeve) geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid, dat een aantal **bijen** de bespoten bloesems zou bezoeken. Het woord "aantal" zal zijn bedoeld (en zal door de rechter ook zijn verstaan) in de zin van een "relevant" aantal; een zodanig aantal, dat de bespuiting niet onder deze omstandigheden verantwoord was. Ook middel II faalt m.i. Allereerst meen ik, dat het bewijs, dat **bijen** dieren zijn waarvan instandhouding gewenst is door de Ec. PR mocht worden aangenomen op basis van "algemene bekendheid". Ik meen, dat ik dit niet nader hoeft te adstrueren, wijs slechts op de betekenis van de **bijen** voor de honingproductie en bij de bestuiving.

Evenmin gaat de stelling, dat niet van onzorgvuldig handelen gesproken zou kunnen worden, omdat de **bijen**houder onzorgvuldig gehandeld zou hebben. De wetgever heeft nu eenmaal aan de gebruikers van de gevaarlijke stoffen de primaire zorgplicht opgelegd en de omstandigheid, dat op veel appelbomen nog tientallen rozetten appelbloesem aanwezig waren en overigens alle bomen dergelijke rozetten vertoonden, impliceerde, dat req. nog de komst van **bijen**volken mocht verwachten. Het gaat niet aan op grond van de hierboven omschreven staat van de bloesems te stellen, dat de bloei "eigenlijk" voorbij was en dat req. derhalve met de komst geen rekening behoefde te houden. In ieder geval behoefde de rechter

deze conclusie niet te trekken.

Tenslotte middel III. Hier miskent req. m.i. dat het bewijs van de subjectieve culpa met behulp van de door de Ec. PR uitgekozen bewijsmiddelen insluit de verwerping van het aldaar genoemde verweer. HR 1 febr. 1972, [NJ 1974, 450](#), en 12 maart 1974, [NJ 1974, 216](#). Bewezen werd immers dat de bloei niet was afgelopen, terwijl voorts werd bewezen, dat req. wist, dat er in de buurt een bijenstand was en gelet op de aanwezigheid van een (relevant) aantal appelbloesems op de komst van bijenvolken moest rekenen. De omstandigheid, dat niemand in haar bedrijf wist, dat er op de Ambrosiushoeve nog vluchtende **bijen** waren, is niet beslissend. Ook dit middel faalt derhalve.

Tenslotte merk ik nog ambtshalve op, dat wij hier te maken hebben met een rechtspersoon-dader. Zulks zal in de qualificatie tot uitdrukking moeten komen. Zie reeds in deze zin HR 7 maart 1944, NJ 1944, 415. Het vonnis van de Ec. PR dat in dit opzicht tekort schiet zal derhalve in zoverre gecorrigeerd dienen te worden.

Alle middelen niet aannemelijk achtend concludeer ik tot verwerping van het beroep met dien verstande dat op de hierboven ambtshalve aangevoerde grond het vonnis ten aanzien van de aan het bewezenverklaarde gegeven qualificatie vernietigd dient te worden. Uw Raad zou in zoverre opnieuw ten principale rechtdoende kunnen verstaan, dat de qualificatie behoort te luiden: "Overtreding van een voorschrift gesteld bij art. 13, lid 3, Bestrijdingsmiddelenwet 1962, gepleegd door een rechtspersoon".